

КИЇВСЬКА МІСЬКА РАДА

II СЕСІЯ IX СКЛИКАННЯ

РІШЕННЯ

03.10.2023 № 4102/4143

Про звернення Київської міської ради до Президента України та Верховної Ради України щодо недопущення вилучення коштів місцевих бюджетів

Відповідно до Конституції України, Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», з метою недопущення порушення конституційних основ місцевого самоврядування, основою якого є доходи місцевих бюджетів, що переважно формуються за рахунок податку на доходи фізичних осіб, в умовах повномасштабного вторгнення Російської Федерації Київська міська рада

ВИРІШИЛА:

1. Направити звернення Київської міської ради до Президента України та Верховної Ради України щодо недопущення вилучення коштів місцевих бюджетів, що додається.
2. Офіційно оприлюднити це рішення у спосіб, визначений законодавством України.
3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на постійну комісію Київської міської ради з питань місцевого самоврядування та зовнішніх зв'язків.

Київський міський голова

Віталій КЛИЧКО

Додаток

до рішення Київської міської ради

від 23.10.2023 № 4402/443

ЗВЕРНЕННЯ

Київської міської ради до Президента України та Верховної Ради України щодо недопущення вилучення коштів місцевих бюджетів

Останнім часом представники центральної влади, всупереч законам України, закликають вилучити у місцевих громад надходження від податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) на тій підставі, що зростання цих надходжень пов'язане з виплатами українським військовим.

Бюджетна децентралізація, проведена у 2014–2015 роках, стала однією з найбільш успішних українських реформ. Місцеві громади отримали не лише повноваження, але й можливості створювати гідні умови життя для українців. Центральна ж влада зберегла важелі контролю і забезпечення законності.

Такий баланс дозволив громадам не лише поліпшити умови життя громадян, але й витримати серйозні виклики в часи пандемії та повномасштабного російського вторгнення, коли дії центральної влади були неефективними чи запізнілими.

Децентралізація по праву вважається основою української стійкості.

Одним з основних елементів децентралізації є спрямування понад 3/4 надходжень від ПДФО до місцевих бюджетів (насамперед громад, а також областей). Держава делегувала місцевим громадам велику кількість видатків, які безпосередньо пов'язані з життям місцевих громадян, і ці видатки мають бути покриті, зокрема, доходами від ПДФО.

Саме місцеві громади під час війни несуть основний тягар забезпечення безперебійної роботи системи підтримки життя наших громадян, у тому числі лікарень, шкіл, місцевого транспорту.

Саме від місцевих громад значною мірою залежатиме, як українці переживуть цю зиму.

Саме місцеві громади забезпечують терміновий ремонт осель і інфраструктурних об'єктів, що постраждали від обстрілів, ремонт укриттів, допомогу внутрішньо переміщеним особам.

Місцеві громади вже – навіть без законодавчого забезпечення і всупереч діям контролюючих органів – перерахували на потреби безпеки і оборони 45% отриманого «військового» ПДФО.

Сьогоднішні військові – це здебільшого вчорашні цивільні, які до мобілізації жили в місцевих громадах, працювали і сплачували ПДФО. У громадах живуть їхні рідні.

Розширення повноважень і фінансування місцевого самоврядування – це також важливий дороговказ євроінтеграції України. Зокрема, 17 червня

2022 року Єврокомісія у своєму висновку щодо заявки України на членство в ЄС як позитив відзначила фінансове підкріплення реформи децентралізації.

Але незважаючи на це 12 вересня 2023 року Кабінет Міністрів України зареєстрував і наполягає на терміновому розгляді проекту закону № 10037 «Про внесення змін до розділу VI Бюджетного кодексу України щодо забезпечення підтримки обороноздатності держави та розвитку оборонно-промислового комплексу України», яким пропонується:

– зарахування у 2024 році до загального фонду державного бюджету в повному обсязі надходжень, які є джерелами формування державного дорожнього фонду (*прогнозний обсяг – приблизно 95,2 млрд грн*);

– зарахування з 01 жовтня 2023 року по 31 грудня 2024 року до спеціального фонду державного бюджету надходжень від оподаткування доходів у вигляді грошового забезпечення, винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями, поліцейськими та особами рядового і начальницького складу, що сплачується згідно з Податковим кодексом на відповідній території України (*прогнозний обсяг з 01 жовтня 2023 року до кінця року – 25,8 млрд грн та у 2024 році – 93,7 млрд грн*), та спрямування зазначених надходжень за такими напрямками:

50% – Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України для здійснення заходів із закупівлі спеціальної техніки та обладнання;

50% – Міністерству з питань стратегічних галузей промисловості України на виконання державних цільових програм реформування та розвитку оборонно-промислового комплексу;

– спрямування у період дії воєнного стану на забезпечення підтримки обороноздатності держави за рішеннями відповідних місцевих рад вільних залишків коштів місцевих бюджетів та залишків коштів спеціального фонду місцевих бюджетів, які утворилися на кінець бюджетного періоду.

Вважаємо такий підхід хибним, враховуючи, по-перше, порушення конституційних основ місцевого самоврядування, основою якого є доходи місцевих бюджетів, що переважно формуються за рахунок ПДФО, який Міністерство фінансів України хоче вилучити в державний бюджет. Варто зазначити, що орієнтовні втрати місцевих бюджетів до кінця 2023 року, у разі прийняття цієї норми, становитимуть приблизно 25 млрд грн, у 2024 році – понад 100 млрд грн.

По-друге, централізація «військового» ПДФО неодмінно призведе до уповільнення фінансування найнеобхідніших військових потреб з місцевих бюджетів в умовах воєнного стану. Зазначені кошти вже закладені в місцеві бюджети, які затверджені на 2023 рік. Фактично посеред бюджетного періоду пропонується вилучити джерело надходжень загального фонду місцевих бюджетів, за рахунок якого передбачені відповідні бюджетні програми та заходи на 2023 рік, зокрема на оплату праці із нарахуваннями працівників бюджетних установ, комунальні послуги, харчування тощо.

По-третє, передані на 2024 рік кошти державного дорожнього фонду до загального фонду державного бюджету можуть втратити таке необхідне оборонне призначення та бути розмиті через сотні інших бюджетних програм. При цьому в порушення статті 142 Конституції не запропоновано жодного компенсаційного ресурсу для місцевих бюджетів.

В результаті матимемо такі негативні наслідки, як порушення оперативності фінансування з місцевих бюджетів потреб військових формувань, їх з'єднань, військових частин, підрозділів, місцезнаходженням яких є територія відповідної територіальної громади, уповільнення розбудови оборонно-безпекового виробництва, поява нових корупційних ризиків і схем через концентрацію майже 200 млрд грн, які можуть бути просто розкрадені під виглядом знищення збудованих за ці кошти об'єктів.

Також неможливо не зазначити, що законопроект № 10037 подано всупереч частині третій статті 27 Бюджетного кодексу України, відповідно до якої закони України або їх окремі положення, які впливають на показники бюджету (зменшують надходження бюджету та/або збільшують витрати бюджету), приймаються не пізніше 15 липня року, що передуює плановому, вводяться в дію не раніше початку планового бюджетного періоду. При цьому Міністерство фінансів України у своїх висновках до аналогічних законопроектів одразу пропонує повернути такі проекти законів суб'єкту законодавчої ініціативи у разі недотримання зазначеної вище норми!

Вважаємо, що посилення військових спроможностей держави має відбуватися не шляхом пригнічення місцевого самоврядування та обмеження його матеріально-фінансової основи, а завдяки іншим бюджетним інструментам, які концентрують увагу не на позбавленні місцевих бюджетів ресурсів, а справді на пошуку нових контрольованих джерел для розбудови ВПК.

Так, зареєстрований альтернативний проект закону № 10037-2 «Про внесення змін до розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу України щодо збільшення фінансової підтримки обороноздатності держави» передбачає:

– зарахування в повному обсязі у 2024 році до спеціального фонду державного бюджету коштів державного дорожнього фонду з наступним їх спрямуванням на бюджетне кредитування цільових програм розвитку оборонно-промислового комплексу, впровадження нових технологій, нарощування виробничих потужностей для виготовлення продукції оборонного призначення;

– збереження ПДФО у дохідній частині місцевих бюджетів, що справляється з грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями, поліцейськими та особами рядового і начальницького складу;

– спрямування у 2024 році «військового» ПДФО за рішеннями відповідних місцевих рад (військових адміністрацій), а саме: 70% – на заходи з

підтримки сил безпеки і оборони (виключно за їх зверненням), в тому числі військових формувань, їх з'єднань, військових частин, підрозділів, місцезнаходженням яких є територія відповідної територіальної громади, та 30% – на заходи та роботи територіальної оборони, будівництво, ремонт захисних споруд цивільного захисту (сховищ), споруд та приміщень, які використовуватимуться для укриття населення.

Враховуючи вищенаведене, ще раз наголошуємо, що органи місцевого самоврядування – надійні партнери держави у боротьбі з агресором, тому закликаємо Президента України та Верховну Раду України в межах повноважень докласти всіх зусиль для збереження місцевого самоврядування та посилення фінансової підтримки обороноздатності держави шляхом:

- залишення 64% доходів від ПДФО у місцевих громадах (і ще 15% – на рівні областей), як це нині передбачено чинним законодавством;
- припинення кампанії очорнення місцевих громад для формування викривленої громадської думки щодо витрат коштів місцевих бюджетів;
- ухвалення законів, які легалізують витрати місцевих громад на потреби оборони і безпеки.

Київський міський голова

Віталій КЛИЧКО